

Protiv mržnje činjenicama

PREGLED [REDACTED]
STATISTIKA [REDACTED]
INCIDENATA [REDACTED]
MOTIVIRANIH [REDACTED]
PREDRASUDAMA [REDACTED]
I MRŽNJOM [REDACTED]
U HRVATSKOJ [REDACTED]
2015.—2020. [REDACTED]

Pregled statistika incidenata
motiviranih predrasudama i mržnjom
u Hrvatskoj 2015. — 2020.

UREDNIKA:

Cvijeta Senta, Centar za mirovne studije

Autorica teksta 'Pregled presuda Europskog suda za ljudska prava vezanih za zločine iz mržnje' – Tea Dabić, Kuća ljudskih prava

DIZAJN I PRIJELOM:

Radnja, Petra Vrdoljak i Antonio Karača

ISBN 978-953-7729-72-1

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001118077.

Ovaj materijal nastao je u okviru projekta Protiv mržnje – činjenicama (Facts Against Hate) kojeg financira Europska unija, Opća uprave za pravosuđe i potrošače kroz Programa za prava, jednakost i građanstvo. Sadržaj iznesen u ovom materijalu isključiva je odgovornost Centra za mirovne studije i ne može se smatrati službenim stajalištem Europske unije.

CENTAR ZA MIROVNE STUDIJE

CMS je organizacija civilnog društva koja štiti ljudska prava i teži društvenoj promjeni temeljenoj na vrijednostima demokracije, anti-fašizma, nenasilja, mirotvorstva, solidarnosti i jednakosti koristeći aktivizam, obrazovanje, istraživanje, zagovaranje i direktnu podršku. Radimo sa zajednicama, inicijativama, organizacijama, medijima, institucijama i pojedincima u Hrvatskoj i međunarodno.

CMS želi solidarno, otvoreno i nenasilno društvo čije institucije omogućavaju mir, socijalnu sigurnost, političku i ekonomsku jednakost te slobodu svih ljudi. Vodeći računa o ravnoteži između vlastitog postojanja i okoliša, članovi društva aktivno sudjeluju u donošenju odluka, upravljanju javnim dobrima i razvoju svojih zajednica.

U CMS-u radimo u tri međusobno komplementarna programska područja: azil, integracija i ljudska sigurnost, mirovno obrazovanje i afirmacija nenasilja i borba protiv nejednakosti.

KONTAKT: cms@cms.hr

WEB: www.cms.hr

O PROJEKTU 'PROTIV MRŽNJE – ČINJENICAMA'

Cilj projekta je povećati učinkovitost sustava za borbu protiv zločina iz mržnje i govora mržnje, prvenstveno sustava za prikupljanje podataka. Želimo poboljšati suradnju između različitih aktera na lokalnim razinama te izraditi materijale koji će koristiti u daljnjim edukacijama i drugim oblicima javnih susreta na temu zločina iz mržnje.

Projekt koordinira Ministarstvo pravosuđa Republike Finske, a partneri su: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Finske, Policijska akademija iz Finske te organizacije civilnog društva: Forum protiv rasizma (ARF), Irska mreža za borbu protiv rasizma (INAR) i Centar za mirovne studije.

Uvod

Pregled kaznenih djela zločina iz mržnje (službeni podaci nadležnih institucija) odnosno incidenata motiviranih predrasudama i mržnjom (podaci koje su zabilježile organizacije civilnog društva, a nisu nužno zabilježeni (i) kao kaznena djela iz različitih razloga) u razdoblju od 2015. do 2020. godine, odgovor je na potrebu prikaza ovih podataka za sve koji se bave praćenjem ove teme u istraživačke, edukativne ili zagovaračke svrhe.

Pregledom želimo istaknuti važnost prikupljanja podataka, uspoređivanja, ispravnog klasificiranja, strukturiranja, opisivanja, analize, zaključivanja i izrade preporuka za unapređenje sustava borbe protiv nasilja motiviranog predrasudama i mržnjom.

Pregled se temelji na podacima prikupljenim i prikazanim na web stranici Organizacije za demokratske institucije i ljudska prava koja je sastavnica Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi¹, a kojima ovim putem zahvaljujemo na predanom radu u ovom području i dozvoli za korištenje podataka.

Centar za mirovne studije, uz niz partnerskih organizacija civilnog društva, od 2015. godine sudjeluje u prikupljanju podataka o incidentima motiviranim predrasudama i mržnjom koje ta međunarodna organizacija uvrštava u ovu najveću bazu podataka o djelima motiviranim predrasudama i mržnjom.

OSCE ODIHR svake godine na Međunarodni dan tolerancije 16. studenog javno objavljuje podatke prikupljene tokom tekuće godine za prethodnu godinu. Prikupljanje podataka je prvi korak u borbi protiv nasilja motiviranog predrasudom i mržnjom, a služi za izradu javnih politika odgovora na takvo nasilje, kao i za izradu prilagođenih modela podrške žrtvama nasilja.

Prvi dio ovog pregleda prikazuje podatke po godinama: za službene podatke nadležnih institucija prikazane su vrste kaznenih djela i motivacija počinitelja, a za podatke koje su prikupile organizacije civilnog društva dan je i kraći opis incidenata.

Drugi dio je pregled presuda Europskog suda za ljudska prava vezanih za zločine iz mržnje.

Što je zločin iz mržnje?

Kazneni zakon, članak 87 (21)² kao motivaciju navodi: rasnu pripadnost, boju kože, vjeroispovijest, nacionalno ili etničko podrijetlo, jezik, invaliditet, spol, spolno opredjeljenje ili rodni identitet druge osobe.

Navedene motivacije, odnosno predrasude utemeljene na ovim karakteristikama predstavljaju i motivaciju iz mržnje, a za koju Kazneni zakon propisuje teže kazne.

Podatke o zločinima iz mržnje prikupljaju Ministarstvo unutarnjih poslova, Državno odvjetništvo i Ministarstvo pravosuđa i uprave. Od 2011. godine evidentiranje zločina iz mržnje regulirano je Protokolom o postupanju u slučaju zločina iz mržnje³ koji je 2021. godine proširen i dopunjen na način da uključuje i indikatore koji pomažu pri utvrđivanju zločina iz mržnje.

Protokol navodi obaveze nadležnih tijela koja sudjeluju u otkrivanju, postupanju i praćenju rezultata postupaka vođenih zbog zločina iz mržnje, odredbe o sastavu i nadležnosti Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje te opisuje način i sadržaj suradnje između nadležnih tijela koja sudjeluju u otkrivanju, postupanju i praćenju rezultata postupaka vođenih zbog zločina iz mržnje.

Zločin iz mržnje je bilo koje kazneno djelo počinjeno radi predrasuda.

Pregled podataka za 2015. godinu

U 2015. godini prema službenoj evidenciji zabilježena su 24 zločina iz mržnje. Motivacija počinitelja u većini slučajeva je rasizam i ksenofobija (15 slučajeva), koju slijede predrasude na osnovi seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta i izražavanja (5 slučajeva). Dva su slučaja motivirana antisemitizmom te po jedan predrasudama prema Muslimanima i Romima.

Prema vrstama kaznenog djela, većina slučajeva odnosi se na prijetnje i/ili prijeteće ponašanje (15 slučajeva), slijedi oštećenje imovine (6), dva fizička napada i jedno remećenje javnog reda i mira.

Kada razmatramo odnos motivacije počinitelja i vrstu kaznenog djela, rasistička i ksenofobna motivacija vezana je za deset prijetnji odnosno prijetećih ponašanja, četiri oštećenja imovine i jedan slučaj remećenja javnog reda i mira.

Predrasude prema Romima manifestirale su se u obliku kaznenih djela prijetnji odnosno prijetećeg ponašanja, jedan je takav slučaj zabilježen u 2015. godini. Ista je situacija i u slučaju predrasude prema Muslimanima. Oba antisemitski motivirana djela odnosila su se na oštećenje imovine. Kaznena djela na osnovi seksualne orijentacije i/

24 UKUPNO

SLUŽBENI PODACI 2015.

15 RASIZAM I KSENOFOBIJA

1 PREDRASUDE PREMA ROMIMA

2 ANTISEMITIZAM

1 PREDRASUDE PREMA MUSLIMANIMA

5 PREDRASUDE PREMA DRUGIM GRUPAMA: SEKSUALNA ORIJENTACIJA I RODNI IDENTITET

6 Oštećenje imovine

1 Remećenje javnog reda i mira

15 Prijetnje/Prijeteće ponašanje

2 Fizički napad

ili rodnog identiteta i izražavanja su podrazumjevala prijetnje odnosno prijeteeće ponašanje (tri su takva djela zabilježena) odnosno, dva slučaja fizičkih napada.

Civilno društvo je zabilježilo devet incidenata s motivima mržnje, a svi se odnose na ispoljavanje rasizma i ksenofobije. Većina slučajeva je imala obilježja nasilnih napada na osobe (pet je takvih slučajeva). Dva napada se odnose na napad grupe osoba na državljanina Ugande i napad na osobu iz Gane. Od ostala tri slučaja, sva su napada grupe osoba na pojedince te jedan napad grupe osoba na djecu školskog uzrasta. Zabilježena su i po dva slučaja prijetnji i napada na imovinu od kojih jedan uključuje rasističke i ksenofobne grafite na školskoj zgradi.

9 UKUPNO

PODACI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA 2015.

9 RASIZAM I KSENOFOBIJA

Pregled podataka za 2016. godinu

Službeni podaci za 2016. godinu donose informaciju o 35 kaznenih djela koja nisu razrađena prema motivaciji počinitelja.

Prema vrsti kaznenih djela, dominantno se radi o oštećenju imovine, slijede prijetnje i javno poticanje na nasilje i mržnju (kazneno djelo definirano čl. 325 Kaznenog zakona) te dva kaznena djela fizičkog nasilja.

Za 2016. godinu nije moguće povezati motivaciju počinitelja s vrstom kaznenog djela budući da službeni podaci nisu sadržali informaciju o motivaciji počinitelja.

U 2016. godini, civilno društvo prijavilo je 21 incident motiviran predrasudama ili mržnjom. Najveći dio takvih incidenata vezan je za ispoljavanje rasističkog ili ksenofobnog ponašanja od čega većina otpada na napade na imovinu i nasilne napade na osobe, a od zabilježenih slučajeva, najmanje je rasističkih ili ksenofobnih prijetnji.

Zabilježeno je deset napada na imovinu motiviranih rasizmom i ksenofobijom:

1 *Antisrpski grafiti na nogometnom stadionu.*

35 UKUPNO

SLUŽBENI PODACI 2016.

35 NEODREĐENO

2 Fizički napad

6 Poticanje na nasilje

20 Oštećenje imovine

7 Prijetnje / prijeteće ponašanje

- 2 *Požar je podmetnut u kuću koja je dodatno vandalizirana antisrpskim grafitima.*
- 3 *Spomenik žrtvama Drugog svjetskog rata vandaliziran je grafitima kukastih križeva i drugih fašističkih simbola.*
- 4 *Uništen dvojezični natpis na zgradi. Ovaj incident uslijedio je nakon više sličnih incidenata prethodnih godina.*
- 5 *Antisrpski i rasistički grafiti ispisani su sprejem na nekoliko javnih površina.*
- 6 *Pravoslavna crkva i groblje vandalizirani su antisrpskim grafitima.*
- 7 *Antisrpski grafit ispsian je sprejem na zidu osnovne škole.*
- 8 *Kamenovana je pravoslavna crkva.*
- 9 *Slučaj vandaliziranja pravoslavne crkve i susjedne kuće, uništena su vrata i prozori te je oštećena i druga imovina. Ovaj incident uslijedio je nakon niza prijetnji.*

21 UKUPNO

PODACI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA 2016.

19 RASIZAM I KSENOFOBILJA

1 PREDRASUDE PREMA ROMIMA

1 PREDRASUDE PREMA DRUGIM GRUPAMA: SEKSUALNA ORIJENTACIJA I RODNI IDENTITET

10 *Pravoslavna crkva i groblje su vandalizirani antisrpskim grafitima.*

Tri prijetnje motivirane rasizmom i ksenofobijom uključuju:

- 1** *Tinejdžer je bio izložen vređanjima i prijetnjama smrću na antisrpskoj osnovi.*
- 2** *Novinarka je bila izložena antisrpskim uvredama i prijetnjama seksualnim napadom.*
- 3** *Prijetnje smrću koje sadrže antisrpske poruke upućene su čelniku lokalne političke stranke.*

Šest nasilnih napada na osobe motivirane rasizmom i ksenofobijom u 2016. uključuju:

- 1** *Ženska osoba bila je izložena antisrpskim uvredama i seksualnom zlostavljanju.*
- 2** *Prosvjednici koji su pozivali na priznanje srpskih žrtava tijekom sukoba u bivšoj Jugoslaviji bili su izvrgnuti uvredama i fizički napadnuti od skupine osoba.*

3 *Grupa osoba napala je šestero tinejdžera srpskog sportskog kluba.*

4 *Grupa osoba napala je četiri člana srpskog sportskog kluba.*

5 *Dva sirijska tražitelja azila napadnuta su na željezničkoj stanici.*

6 *Tražitelj azila je napadnut u blizini prihvatnog centra.*

Zabilježen je jedan slučaj nasilnog napada na Romsku nacionalnu manjinu kad je napadnuta obitelj kojoj su napadači nacrtali svastiku na osobnom vozilu i jedan napad na imovinu motiviran predrasudama na osnovi seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta ili izražavanja (zastava duginih boja bila je meta pokušaja podmetanja požara bila je zastava duginih boja, a druge dvije zastave su ukradene s javne površine).

Pregled podataka za 2017. godinu

U 2017. godini službeni podaci govore o 23 kaznena djela od čega prednjači rasistička i ksenofobna motivacija počinitelja. Slijede kaznena djela motivirana predrasudama na osnovi seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta ili izražavanja, predrasude prema Romskoj nacionalnoj manjini i prema Muslimanima.

Prema vrsti kaznenih djela, dominantno se radi o kaznenim djelima javnog poticanja na nasilje i mržnju (kazneno djelo definirano čl. 325 Kaznenog zakona) koje slijede prijetnje i prijetee ponašanje, fizički napadi, a tri kaznena djela nije mo-

guće odrediti. Jedan je zabilježeni slučaj oštećenja imovine.

Kada govorimo o vezi motivacije i vrsti kaznenih djela, od deset slučajeva rasističke i ksenofobne motivacije, većina djela se odnose na kaznena djela definirana u čl. 325 Kaznenog zakona – javno poticanje na nasilje i mržnju, koje slijede tri djela oštećenja imovine. U ovoj kategoriji su i dva neodređena kaznena djela.

Kaznena djela utemeljena na predrasudama prema Romima su u 2017. godini imala formu prijetnji ili

23 UKUPNO

SLUŽBENI PODACI 2017.

10 RASIZAM I KSENOFOBIJA

4 PREDRASUDE PREMA ROMIMA

2 PREDRASUDE PREMA MUSLIMANIMA

10 PREDRASUDE PREMA DRUGIM GRUPAMA: SEKSUALNA ORIJENTACIJA I RODNI IDENTITET

7 Poticanje na nasilje

1 Oštećenje imovine

3 Neodređeno

4 Fizički napad

6 Prijetnje / Prijeteće ponašanje

prijetećeg ponašanja, dok je jedno kazneno djelo bilo u formi fizičkog napada. Jedno kazneno djelo nije bilo moguće opisati.

Dva su kaznena djela prijetnji ili prijetećeg ponašanja bila upućena Muslimanima.

Na temelju diskriminatorne osnove seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta i izražavanja, tri su kaznena djela fizičkog napada, a po dva dijela su prijetnje i/ili prijeteće ponašanje i kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju.

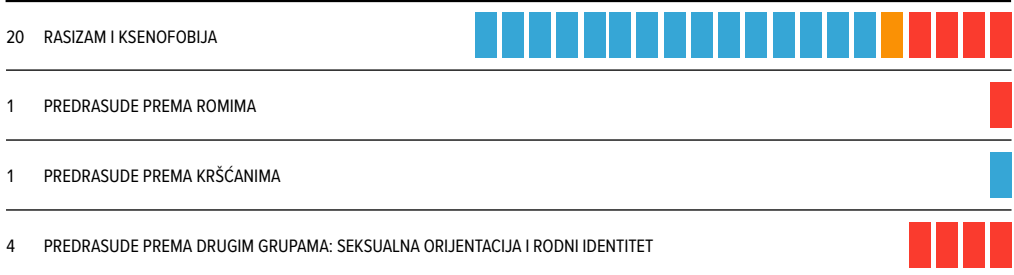
Podaci organizacija civilnog društva za 2017. godinu govore o

15 napada na imovinu motiviranih rasističkim i/ili ksenofobnim motivima počinitelja:

- 1** *Na više javnih mjesta postavljeni su plakati s prijetnjama smrću Srbima.*
- 2** *Na tri zgrade suda vandalizirani su natpisi s ćirilicnim pismom te su prekriveni naljepnicama s hrvatskom zastavom.*

26 UKUPNO

PODACI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA 2017.

- 3 Četiri natpisa na ćirilici su uništena ili su ploče s natpisima ukradene.
- 4 Spomenik borcima iz Drugog svjetskog rata vandaliziran je fašističkim grafitima u dva navrata. Ovo je bio jedan u nizu incidenata.
- 5 Spomenik heroju iz Drugog svjetskog rata vandaliziran je fašističkim grafitima.
- 6 Na automobilu istaknutog srpskog političara sprejem su ispisane uvrede protiv Srba.
- 7 Oštećen je automobil srpskih registracijskih oznaka, probušena mu je guma, ukradeni su retrovizori i stražnja registracija.
- 8 Srpska pravoslavna crkva vandalizirana je fašističkim grafitima.
- 9 Razne lokacije po gradu su vandalizirane rasističkim grafitima i naljepnicama s prijetnjama smrću Srbima.
- 10 U zgrade Srpske pravoslavne crkve izvršeno je šest pokušaja provala.
- 11 Srpska pravoslavna crkva vandalizirana je fašističkim grafitima.
- 12 Oštećen je spomenik borcima iz Drugog svjetskog rata. Ovo je bio jedan u nizu incidenata.
- 13 Podmetnut je požar u blizini sela u kojem živi uglavnom srpska manjina. Protiv jednog od počinitelja podignuta je optužnica.
- 14 Fašističkim grafitima vandalizirana je spomen ploča posvećena borcima iz Drugog svjetskog rata.
- 15 Spomenik borcima iz Drugog svjetskog rata vandaliziran je fašističkim grafitima.

Također, rasizam i/ili ksenofobija je bila motivacija za četiri nasilnih napada na osobe te za jednu prijetnju osobama srpske nacionalnosti za vrijeme prosvjedne povorke grupe osoba otprije poznatih po izljevima mržnje.

Nasilni napadi na osobe uključuju:

- 1 Dva muška tražitelja azila iz Libije i Sirije dva puta su istog dana fizički napadnuti bejzbol palicama od istih počinitelja, koje je policija kasnije uhitila.
- 2 Muški tražitelj azila iz Iraka je fizički napadnut, što je rezultiralo teškim ozljedama.

- 3 *Iračkog tražitelja azila grupa osoba je fizički napala. Policija je uhitila počinitelje.*
- 4 *Pet navijača srpskog košarkaškog kluba grupa osoba je fizički napala bocama, kamenjem i komadima betona. Jednoj od žrtava bila je potrebna liječnička pomoć.*

Zabilježen je jedan slučaj nasilnog napada na grupu pripadnika Romske nacionalne manjine koja je bila izložena rasističkim uvredama i fizičkim napadima od strane grupe osoba. Jedna osoba je bila hospitalizirana.

Četiri nasilna napada motivirana predrasudama na osnovama seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta ili izražavanja su zabilježena:

- 1 *Oko 300 posjetitelja noćnog kluba na događanju LGBT tematike napadnuto je suzavcem, a dvije osobe su ozlijeđene u panici koja je uslijedila.*
- 2 *Napadnuti su gosti u klubu.*
- 3 *Transrodna žena je fizički napadnuta.*
- 4 *Gej Brazilac fizički je napadnut u noćnom klubu nakon što je poljubio svog partnera.*

Zabilježen je i jedan napad na imovinu radi predrasuda prema kršćanima o kojem je izvijestila Sveta stolica.

Pregled podataka za 2018. godinu

U 2018. godini zabilježeno je ukupno 33 kaznena djela od kojih kao motivacija počinitelja prednjači rasizam i/ili ksenofobija (19 slučajeva). Veliki skok u ovoj godini čine predrasude prema Muslimanima s čak osam kaznenih djela. Slijed kaznena djela počinjena radi predrasuda prema Romima i dva djela počinjena radi anisemitizma.

Prema vrsti kaznenih djela, dominantno se radi o kaznenim djelima prijetnji i/ili prijetećeg ponašanja (14 kaznenih djela) koje slijede kaznena djela oštećenje imovine (9). Zabilježeno je pet fizičkih napada na

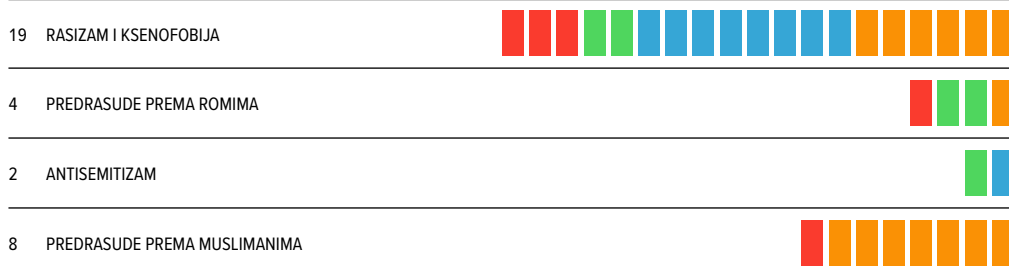
osobe i pet kaznenih djela javnog poticanja na nasilje i mržnju.

Kada analiziramo vezu motivacije i vrstu kaznenih djela, prednjači oštećenje imovine motivirano rasizmom i/ili ksenofobijom koje slijedi šest prijetnji ili prijetećih ponašanja upućenih temeljem iste motivacije. U ovoj godini zabilježena su tri fizička napada motivirana rasizmom i/ili ksenofobijom te dva kaznena djela javnog poticanja na nasilje i mržnju.

Službeni podaci govore o dva kaznena djela javnog poticanja na nasilje i mržnju utemeljena na predrasudama prema Romima te

33 UKUPNO

SLUŽBENI PODACI 2018.

po jedno kazneno djelo fizičkog napada na osobu i jedno kazneno djelo prijetnje ili prijetećeg ponašanja.

Zabilježena su dva kaznena djela antisemitskog karaktera, jedno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju i jedno oštećenje imovine.

U 2018. godini zabilježen je velik skok kaznenih djela počinjenih radi predrasudama prema Muslimanima – službeni podaci govore o osam takvih djela, od kojih sedam čine prijetnje ili prijetećeg ponašanje. Zabilježeno je i jedno kazneno djelo fizičkog napada na osobu.

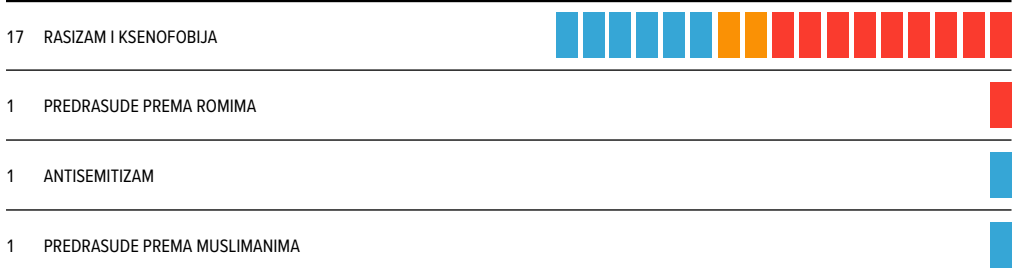
U 2018. godini organizacije civilnog društva prijavile su 20 incidenata motiviranih mržnjom. Kao i prethodnih godina, dominira rasizam i ksenofobija. Prema vrsti nasilja, u 2018. godini s rasističko-ksenofobnom motivacijom počinjeno je devet nasilnih napada na osobe i šest na imovinu te su počinjene dvije prijetnje.

Nasilni napadi na osobe uključuju sljedeće incidente:

- 1 *Tinejdžer iz Iraka, tražitelj azila, fizički je napadnut na povratku iz škole, a čemu su prethodile prijetnje putem društvenih mreža.*

20 UKUPNO

PODACI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA 2018.

Ocu i bratu žrtve upućene su prijetnje. O ovom događaju je otvorena istraga, a jedan osumnjičeni je uhićen i priveden.

- 2** *Grupa srba je zbog svoje nacionalne pripadnosti izvrgnuta vrijeđanju i fizičkim napadima.*
- 3** *Srbin je zbog svoje nacionalnosti podvrgnut vrijeđanju i fizički napadnut.*
- 4** *Srbin je zbog svoje nacionalnosti podvrgnut vrijeđanju i fizički napadnut.*
- 5** *Srpski političar je zbog svoje nacionalnosti bio izložen rasističkim uvredama i fizički napadnut na ulici.*
- 6** *Srbin je zbog nacionalne pripadnosti izvrgnut vrijeđanju i fizički napadnut.*
- 7** *Četvorici Roma, dvjema ženama i dvojici muškarca, upućene su prijetnje i fizički su napadnuti zbog nacionalne pripadnosti.*
- 8** *Srbin je fizički napadnut u javnosti zbog svoje nacionalne pripadnosti.*
- 9** *Srbina su zbog nacionalne pripadnosti vrijeđali na poslu. Njegov nadređeni ga je fizički napao.*

Napadi na imovinu:

- 1** *Osmrtnice dvojice hrvatskih državljana islamske vjeroispovjesti premazane su svinjskom mašću.*
- 2** *U podmetnutom požaru uništena je imovina srpskog povratnika.*
- 3** *Vandaliziran je kombi i imovina nevladine organizacije koja podržava integraciju migranata, a ulazna staklena vrata su razbijena.*
- 4** *Oštećena je imovina srpskog povratnika.*
- 5** *Protumigrantskim grafitima vandalizirani su prostori i automobil nevladine organizacije koja radi s migrantima.*
- 6** *Kuća Srbina je vandalizirana rasističkim grafitima.*

Prijetnje:

- 1** *Irački tinejdžer, tražitelj azila, bio je podvrgnut rasističkim uvredama i prijetnjama pri povratku kući iz škole.*
- 2** *Srpkinja su prijetili zbog njene nacionalnosti.*

Ostale incidente čine nasilni napad na osobu motiviran pripadnošću žrtve Romskoj nacionalnoj manjini

te dva napada na imovinu, od kojih je jedan motiviran antisemitizmom, a drugi predrasudama prema Muslimanima;

- 1** *Ulaz u ured političara vandaliziran je antisemitskim natpisom.*
- 2** *Vandalizirane su osmrtnice pokojnika.*

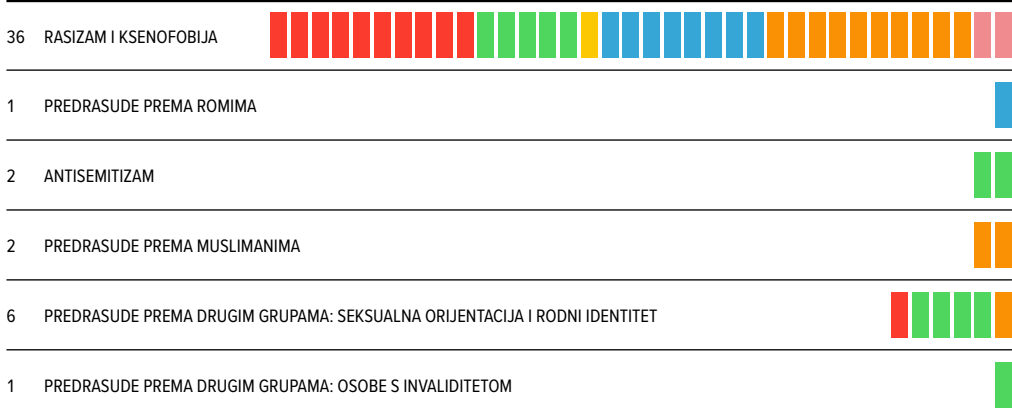
Pregled podataka za 2019. godinu

2019. godina donosi povećanje broja kaznenih djela motiviranih predrasudama ili mržnjom te od ukupno 48 zabilježenih takvih djela, velika većina ima rasističku ili ksenofobnu motivaciju. Šest je kaznenih djela počinjeno radi predrasuda na osnovama nečije seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta ili izražavanja. Dva kaznena djela motivirana su antisemitizmom, a dva predrasudama prema Muslimanima. Jedno je kazneno djelo motiviran predrasudama prema Romskoj nacionalnoj manjini. U ovoj godini zabilježen je i prvi slučaj kaznenog djela motiviranog predrasudama prema osobama s invaliditetom.

Prema vrstama kaznenih djela, u 2019. godini prevladavaju prijetnje ili prijeteće ponašanje s 13 takvih počinjenih djela. Slijede javno poticanje na nasilje i mržnju s 12 djela i 11 fizičkih napada. Devet je kaznenih djela oštećenja imovine i jedno je zabilježeno kazneno djelo krađe odnosno pljačke. Dva kaznena djela su neodređenog oblika, međutim podaci koje OSCE – ODIHR objavljuje na godišnjoj razini ukazuju da se radi o kaznenim djelima ratnih zločina (članak 91 Kaznenog zakona). Zašto su ta dva kaznena djela završila u ovoj evidenciji, nije skroz jasno.

48 UKUPNO

SLUŽBENI PODACI 2019.

11 Fizički napad 12 Poticanje na nasilje 1 Krađa / pljačka 9 Oštećenje imovine 13 Prijetnje / Prijeteće ponašanje 2 Neodređeno

Kada povežujemo odnos vrste kaznenog djela i rasističke ili ksenofobne motivacije (a takvih slučajeva je ukupno 36), po deset kaznenih djela se odnosi na fizičke napade i prijetnje i prijeteće ponašanje. Osam je kaznenih djela oštećenja imovine, pet kaznenih djela javnog poticanja na nasilje i mržnju te je jedna krađa / pljačka motivirana rasizmom i ksenofobijom. Kako je spomenuto, dva su kaznena djela neodređenog karaktera, međutim njihova motivacija je također rasizam ili ksenofobija.

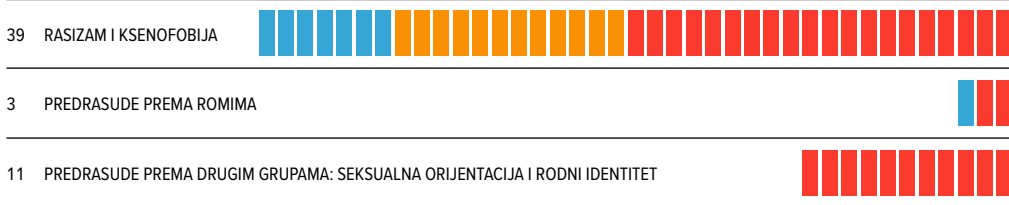
Podaci civilnog društva za 2019. uključuju 39 incidenata motiviranih rasizmom i ksenofobijom.

Većina njih su nasilni napadi na osobe kojih je zabilježeno dvadeset:

- 1 *Dječaka iz Afganistana opljačkala je, pretukla ga, natjerala ga da se skinje i podvrgla ga elektrošokovima skupine graničnih policajaca dok je bio zatočen u mračnoj prostoriji. Žrtva je izgubila svijest i zadobila je prijelom rebra, unutarnje krvarenje i subduralni hematom. Ovakvi incidenti usmjereni na migrante na granici su učestali.*

53 UKUPNO

PODACI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA 2019.

- 2** *Dječaka koji pohađa nastavu srpskog jezika fizički je napala grupa nepoznatih maskiranih osoba na autobusnoj stanici. Incident se dogodio dva dana nakon što je gradonačelnik kritizirao srpske studente jer nisu ustali tijekom izvođenja hrvatske himne na nogometnoj utakmici.*
- 3** *Srbin je fizički napadnut i izložen ksenofobičnim prijetnjama od strane poslodavca.*
- 4** *Trojica članova srpskog vaterpolskog kluba pretučena su metalnim šipkama i udarani su nogama prije utakmice s lokalnim klubom. Jedna žrtva je zadobila ozljede glave i potrebna je hospitalizacija.*
- 5** *Srbinu je policajac razbio staklena čašu o glavu te mu prijetio smrću. Muškarac koji je pokušao intervenirati udaren je šakom u oko.*
- 6** *Stariji političar i aktivni član srpske zajednice preminuo je nakon višestrukih udaraca šakama u lice i premlaćivanja do gubitka svijesti. Počinitelj ima zabilježenu povijest fizičkih i seksualnih napada.*
- 7** *Srbin je udaren po glavi palicom i izvrgnut vrijeđanju. Žrtva je hospitalizirana sa slomljenom lubanjom i ozljedama oka. Prije incidenta, počinitelj je seksualno uznemiravao sestru žrtve.*
- 8** *Trojica reprezentativaca Srbije fizički su napadnuta u kafiću dok su nosili logo reprezentacije. Incident se dogodio prije utakmice između srpske i hrvatske reprezentacije.*
- 9** *Pet sezonskih radnika, uključujući jednu ženu, podvrgnuto je antisrpskim uvredama i premlaćivanju od strane skupine zbog njihove etničke pripadnosti. Žrtve su zadobile ozljede.*
- 10** *Jedna ženska i tri muška sezonska radnika, među kojima su i dva Srbina, fizički su napadnuti od strane nogometnih navijača nakon utakmice. Počinitelji su prvo tražili da znaju tko je u skupini Srbin. Napadnut je i lokalni vatrogasac koji je pokušao intervenirati. Žrtve su zadobile ozljede.*
- 11** *Poznati Srbin izvrgnut je antisrpskom vrijeđanju, premlaćivanju, davljen je i zavrnutu mu je ruka. Žrtva je trebala liječničku pomoć.*
- 12** *Ženu koja radi u pekari čiji vlasnik je Albanac fizički je napala skupina koja je oštetila i unu-*

trašnjost pekare i izloženu hranu. Tužitelj je incident okarakterizirao kao zločin iz mržnje.

13 Četiri francuska turista i britanski državljanin fizički su napadnuti i izvrgnuti ksenofobičnim uvredama. Dvije žrtve su ozlijeđene, a jednoj je potrebna hospitalizacija. Policija je otvorila istragu o zločinu iz mržnje.

14 Srbi povratnici koji su bili gosti kafića, kao i vlasnik kafića, bili su izloženi ksenofobnim vrijeđanjima i fizički napadnuti od strane grupe maskiranih osoba. Oštećen je inventar kafića. Incident se dogodio tijekom prijenosa nogometne utakmice koju je igrala srpska reprezentacija. Nekoliko sati prije incidenta, tijekom sličnog napada maskirane skupine ozlijedile su osobe koje su gledale prijenos iste utakmice u obližnjem selu.

15 72-godišnji Srbin i njegova 60-godišnja partnerica izvrgnuti su antisrpskim vrijeđanjima i fizički napadnuti. Mušku žrtvu uhvatili su za vrat i više puta udarili joj šamare, što je rezultiralo ozljedama.

16 70-godišnji Srbin povratnik bio je izložen prijetnjama, premlaćivan i ozlijeđen zbog svoje nacio-

nalnosti. Počinitelj je optužen za etnički motivirane prijetnje i fizički napad.

17 Pripadnici srpske nacionalne manjine bili su izloženi vrijeđanjima i fizički napadnuti. Jedna žrtva je dobila udarac po glavi bocom. Kafić je oštećen. Pet žrtava je hospitalizirano, uključujući i dijete koje je zadobilo ozljede glave. Incident se dogodio tijekom prijenosa nogometne utakmice protiv reprezentacije Srbije. Nedugo nakon incidenta, maskirana skupina upala je u još jedan kafić u obližnjem selu.

18 Dva gej muškarca afričkog podrijetla pretukla je veća grupa u noćnom klubu nakon što su viđeni kako twerkaju na plesnom podiju. Hospitalizirani su s ozljedama glave.

19 Srpsko dijete je izvrgnuto vrijeđanju, prijetio mu je i fizički ga je napao kolega u školi. Učiteljicu je fizički napao otac razrednice

Prijetnje motivirane rasizmom i ksenofobijom uključuju sljedećih dvanaest incidenata:

1 Prijetnje upućene ženskoj osobi uz kontinuirano uznemiravanje putem uvredljivih poruka na internetu zbog svoje vjere.

- 2 *Šestorici migranata upućene su prijetnje dok ih je policija snimala i tjerala da izvikuju parole.*
 - 3 *Srpskim povratnicima prijetili su kada su njihove kuće u selu s hrvatskom većinom na katolički Uskrs gađane kamenjem. Uništena su vrata i kapci na prozorima kuća.*
 - 4 *Prijetnje upućene srpskim povratnicima. Predizborni plakat je vandaliziran s antisrpskim grafitima koji su sadržavali poticanje na nasilje i ubojstvo. Incident se dogodio tijekom predizborne kampanje za izbore za Europski parlament.*
 - 5 *Prijetnje srpskim povratnicima tijekom predizborne kampanje za Europski parlament. Prijetnje su sadržavale antisrpske poruke, grafite sa svastikama i prijetnje silovanjem srpske djece.*
 - 6 *Vlasniku automobila srpskih registarskih oznaka upućena je prijetnja smrću koja je izgrebana na automobilu.*
 - 7 *Na zidu u srpskom povratničkom selu ispisan je antisrpski grafit s prijetnjama nasiljem. Sličan grafit pronađen je na zidu dan ranije.*
 - 8 *Srpski povratnici izloženi su prijetnjama i vrijeđanjima, a kuće su im devastirane kamenjem.*
 - 9 *Srušena su dva zida u srpskom povratničkom selu, a stanovnici su dobili prijetnje smrću. Slični incidenti su se ranije dogodili u naseljima sa srpskom većinom.*
 - 10 *Na zidu u srpskom selu ispisan je antisrpski grafit s prijetnjom nasiljem.*
 - 11 *Stanovnicima općine sa srpskom većinom upućene su prijetnje kada je nekoliko znakova uz cestu vandalizirano antisrpskim grafitima, uključujući prijetnje smrću i poticanje na nasilje.*
 - 12 *Srpska zajednica u rodnom gradu srpskog političara bila je ugrožena kada su vandalizirani općinski putokazi s grafitima koji potiču na ubojstvo Srba.*
- Napadi na imovinu motivirani rasizmom i ksenofobijom uključuju ovih sedam incidenata:**
- 1 *Spomenik borcima iz Drugog svjetskog rata u selu sa srpskom većinom vandaliziran je antisrpskim grafitima ususret pravoslavnom Božiću.*
 - 2 *Osnovna škola je išarana antisrpskim grafitima.*

- 3 *Zidovi u blizini ureda nogometnog kluba išarani su ksenofobnim, prijetećim i antisrpskim grafitima. Navijači tog kluba ranije su bili umiješani u antisrpske incidente.*
- 4 *Zid kuće u selu sa srpskom većinom vandaliziran je antisrpskim grafitima, uključujući prijetnje nasiljem.*
- 5 *Spomenik koji se nalazi u selu sa srpskom većinom i komemorira žrtve fašističkog režima tijekom Drugog svjetskog rata vandaliziran je antisrpskim grafitima i svastikama. Incident se dogodio dan nakon godišnjice vojne operacije Hrvatske vojske. Spomenik je vandaliziran ranije iste godine na pravoslavni Božić.*
- 6 *Kuća koja pripada Srbima je vandalizirana antisrpskim grafitima.*
- 7 *Spomen-ploča posvećena Srbima poginulim u Drugom svjetskom ratu oštećena je kamenjem. Ploča se nalazi u blizini sela s većinskim srpskim stanovništvom.*

Incidenti povezani s mržnjom na temelju seksualne orijentacije i/ili rodnog identiteta i izražavanja uključuju JEDANAEST slučajeva nasilja nad ljudima:

- 1 *Gej muškarac je fizički napadnut u baru nakon što mu je počinitelj prijetio nasiljem i tražio da otkrije svoju seksualnu orijentaciju. Žrtva je ranije doživjela slične napade.*
- 2 *Muškarac je izvrgnut homofobnim uvredama i udaren šakom u trbuh.*
- 3 *Muškarac koji je nosio duginu zastavu oko vrata izvrgnut je homofobnim uvredama i fizički napadnut.*
- 4 *Muškarac je u više navrata bio fizički napadnut, počinitelj mu je prijetio i izvrgnut je homofobnom vrijeđanju.*
- 5 *Grupa muškaraca obučениh u crnu odjeću i obrijanih glava vrijeđala je gej muškarca u parku te su ga batinali i udarali nogama dok nije izgubio svijest.*
- 6 *Lezbijku je fizički napao otac njezinog partnera nakon što joj je partnerova baka više puta prijetila.*

- 7 *Gej tinejdžer je fizički napadnut i izvrgnut homofobnim prijetnjama.*
- 8 *Tri osobe su izvrgnute homofobnim prijetnjama i pljuvanju u tramvaju.*
- 9 *Dva gej muškarca afričkog podrijetla pretukla je grupa osoba u noćnom klubu. Obojica su hospitalizirani s ozljedama glave.*
- 10 *Osoba je fizički napadnuta u noćnom klubu. Nekoliko dana prije incidenta, objavljen je članak o žrtvinoj seksualnoj orijentaciji u novinama.*
- 11 *Lezbijski par je više puta bio izložen homofobnim prijetnjama i fizički napadnut.*

Predrasude prema Romima očitovala su se u dva slučaja nasilnih napada na osobe:

- 1 *Dvojici romskih tinejdžera muška osoba je prijetila i izudarala ih štapom. Žrtvama je bila potrebna hospitalizacija.*
- 2 *Žena percipirana kao Romkinja fizički je napadnuta i izbačena iz trgovačkog centra;*

Zabilježen je i napad na imovinu motiviran predrasudama prema Romima – zapaljena je još nenaseljena kuća koju je nedavno kupila romska obitelj, čime su žrtve primorane da preispitaju odluku o kupovini nekretnine. Počinitelj je javno izrazio mržnju prema Romima i zaprijetio da će ponovo podmetnuti požar ukoliko obitelj kupi nekretninu.

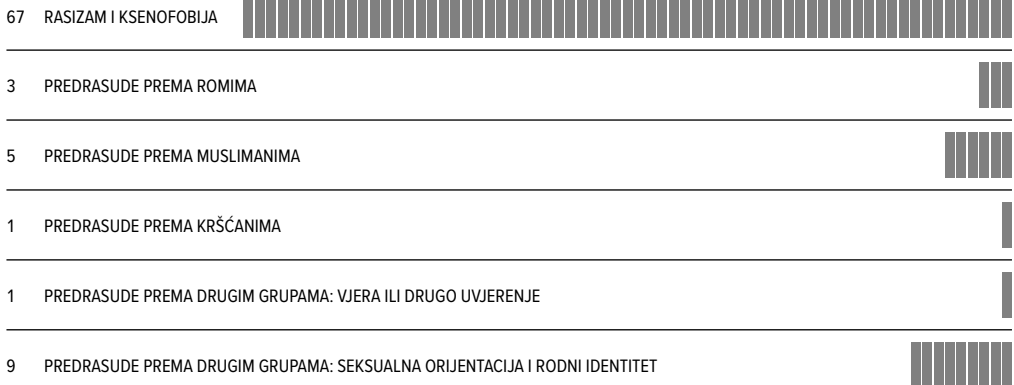
Pregled podataka za 2020. godinu

U 2020. godini u službenoj evidenciji je zabilježen gotovo dvostruko veći broj slučajeva zločina iz mržnje u odnosu na prethodnu godinu. I dalje je najveći broj takvih kaznenih djela (čak 67) motiviran rasizmom i ksenofobijom koju slijedi osnova seksualne orijentacije i rodnog identiteta s udjelom od 10% ili 9 takvih slučajeva. Predrasude prema Muslimanima čini motivaciju za pet kaznenih djela, koju slijede tri kaznena djela motivirana predrasudama prema Romima. Po jedno kazneno djelo motivirano je predrasudama prema kršćanima i drugim vjerskim uvjerenjima.

Prema vrsti kaznenog djela, trećina se odnosi na oštećenje imovine na koje otpada 28 slučajeva. Slijede prijetnje ili prijeteće ponašanje s 26 slučajeva. Čak 25 slučajeva odnosi se na neodređenu vrstu kaznenih djela što je poprilično nevjerovatno za podatke iz službenih izvora budući da se radi o gotovo trećini zabilježenih zločina iz mržnje. Šest je fizičkih napada i jedna krađa ili pljačka.

87 UKUPNO

SLUŽBENI PODACI 2020.

Podaci civilnog društva govore o 54 incidenata motiviranih mržnjom u 2020. godini, što je gotovo istovjetan podatak kao i prethodne godine kada ih je zabilježeno 53.

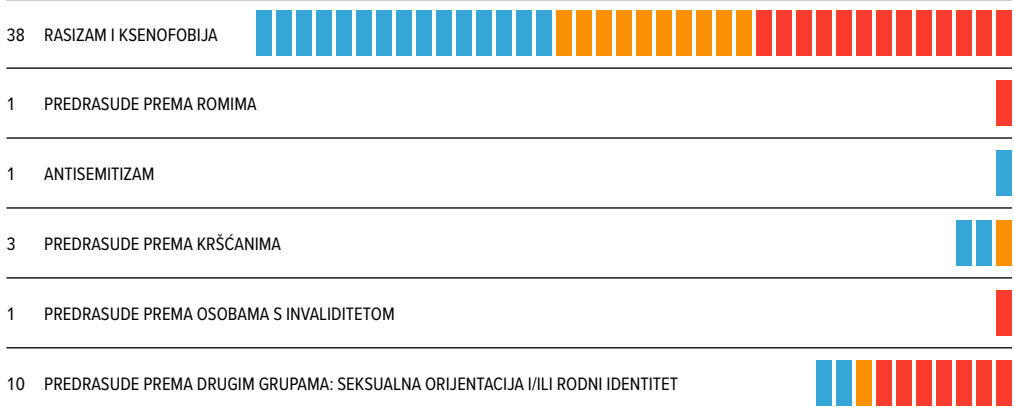
Većina slučajeva motivirana je rasizmom i ksenofobijom, njih 38. S ovom motivacijom zabilježeno je 15 slučajeva napada na imovinu, 13 slučajeva nasilnih napada na osobe i deset prijetnji.

Napadi na imovinu uključuju:

- 1 Spomenici, zgrade i pločnici u jednom od gradova su vandalizirani antisrpskim grafitima koji sadrže prijetnje i nacionalističke simbole.
- 2 Vandaliziran je zid antisrpskim grafitima.
- 3 Vandalizirano je pročelje osnovne škole s grafitima koji potiču na ubijanje Srba.
- 4 Vandaliziran je zid s grafitima koji potiču na ubijanje Srba.
- 5 Provaljeno je u srpsku pravoslavnu kapelu koja je i oštećena.
- 6 Vandalizirana je tabla za ulaz u selo s natpisima koji potiču na ubijanje Srba.

54 UKUPNO

PODACI ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA 2020.

- 7 Spomenik poginulim srpskim partizanima vandaliziran je antisrpskim grafitima.
- 8 Židovi nekoliko zgrada vandalizirani su kukastim križevima i antisrpskim grafitima.
- 9 Uništena su tri reflektora srpske pravoslavne crkve. Ovo je bio jedan u nizu incidenata s materijalnom štetom usmjerenih na istu crkvu.
- 10 Spomen obilježje poginulim partizanima je oštećeno uoči obljetnice stvaranja partizanske divizije. Ovo je bio jedan u nizu incidenata usmjerenih na antifašističke spomenike.
- 11 Vandaliziran je zid antisrpskim grafitima, uključujući i poticanje na nasilje protiv Srba. Incident je u istrazi kao potencijalni zločin iz mržnje.
- 12 Ukradena je i uništena dvojezična ploča na zgradi Vijeća srpske nacionalne manjine. Sličan incident dogodio se i u prošlosti.
- 13 Vandaliziran je zid u blizini osnovne škole s grafitima koji sadrže prijetnje seksualnim nasiljem nad srpskim ženama i djecom. Incident se dogodio na dan parlamentarnih izbora. S istom porukom ranije su vandalizirana i druga javna mjesta te je ovo jedan od brojnih sličnih incidenata.
- 14 Automobil srpskih registarskih oznaka išaran je sprejem s prijetećim antisrpskim porukama. Ovo je jedan u nizu incidenata usmjerenih na automobile sa srpskim tablicama.
- 15 Zapaljena je ograda oko gradilišta srpske pravoslavne crkve.
- Nasilni napadi na osobe u 2020. godini prema podacima koje je prikupilo civilno društvo uključuju:**
- 1 Muškarac, Musliman iz Bosne, u više je navrata bio izložen uvredama na osnovi njegove vjeroispovjesti, a počinitelj, sustanar srpske nacionalnosti ga je i opljačkao, prijetio mu je smrću, te ga je udarao šakama i pendrekom po glavi i tijelu. Žrtva je također bila prisiljena besplatno izvoditi građevinske radove.
- 2 Srpske povratnike, stariji bračni par, vezala su i opljačkala trojica maskiranih napadača.
- 3 Dvojicu Filipinaca noću je grupa teško pretukla na ulici. Jedna od žrtava zadobila je teške ozljede i hospitalizirana je.

- 4 Dvojicu mladića iz Srbije na parkingu je fizički napala šestorica nogometnih huligana. Jedna od žrtava je ozlijeđena. Ovo je bio jedan u nizu sličnih incidenata usmjerenih na Srbe.
- 5 Dvojicu Srba pretukla je skupina hrvatskih nogometnih navijača. Jedna od žrtava zadobila je tjelesne ozljede te je morala potražiti liječničku pomoć. Istu žrtvu prije je napala skupina iz istog kluba navijača.
- 6 Grupa od 18 nogometnih navijača u jednom kafiću fizički je napala desetoricu srpskih muškaraca drvenim i metalnim šipkama. Ozlijeđeno je sedam žrtava i jedan policajac, koji su pokušavali smiriti situaciju. Ovo je bio jedan u nizu sličnih incidenata usmjerenih na Srbe na tom području.
- 7 Došlo je do tučnjave između dvije grupe muškaraca srpske i hrvatske nacionalnosti. Četrdesetak muškaraca iz jedne grupe je bilo odjeveno u crne uniforme i nosili su bejzbol palice i baklje. Nekoliko žrtava je zadobilo ozljede.
- 8 Austrijanca srpskog porijekla trojica počinitelja su na plaži udarili u potiljak, gurnuli na tlo i u više navrata udarili nogama. Muškarac je oko vrata nosio pravoslavni križ i imao je više tetovaža s prikazima grba srpskog nogometnog kluba, pravoslavnog križa i natpisa ćirilčnim slovima. Žrtva je zadobila ozljede lica, kao i modrice po tijelu. Ovo je bio jedan u nizu napada usmjerenih na osobe s tetovažom istog srpskog nogometnog kluba, nakon što je na društvenim mrežama objavljena snimka na kojoj osoba s takvim obilježjima mokri na spomen obilježje posvećeno braniteljima.
- 9 Četvorica nogometnih huligana su dvojicu srpskih muškaraca udarila nekoliko puta po glavi i tijelu. Počinitelji su znali da su žrtve navijači jednog srpskog nogometnog kluba i jednoj od žrtava su znali prezime. Žrtvama je bila potrebna medicinska pomoć. Ovo je bio jedan u nizu napada nogometnih huligana na tom području usmjerenih na Srbe.
- 10 Grupu od četiri muškarca srpske nacionalnosti izvukla je iz auta grupa hrvatskih nogometnih navijača i udarala ih šakama i nogama. Slični nasilni incidenti dogodili su se u istom gradu tri dana prije ovog incidenta.
- 11 Dvojicu muškaraca iz Srbije po noći su ispred restorana vrijeđali

i fizički napali nogometni navijači. Žrtve su zadobile lakše ozljede. Slični napadi na Srbe od strane nogometnih navijača dogodili su se i ranije na istom području.

12 *Srpsku djecu su ispred srednje škole napala hrvatska djeca, što je naknadno rezultiralo tučnjavom dviju skupina. Jedna od žrtava zadobila je lakše ozljede glave.*

13 *Oko 75 migranata podvrgnuto je verbalnom i fizičkom maltretiranju, ponižavanju i teškom tjelesnom zlostavljanju od strane policije dok su u pritvoru čekali deportaciju nakon prelaska granice. Žrtve, uključujući maloljetnike iz Afganistana, Pakistana i drugih zemalja, skinuli su do gola, tukli, bičevali i seksualno zlostavljali. Mnoge žrtve su zadobile ozljede.*

Prijetnje koje je zabilježilo civilno društvo uključuju:

1 *Šesnaest automobila srpskih registarskih oznaka je u više navrata u razdoblju od deset godina vandalizirao i ošteti isti počinitelj. Osim štete, na staklima automobila ostavljene su prijeteeće i uvredljive antisrpske poruke. Incidenti su procesuirani kao zločini iz mržnje.*

2 *Osobi srpske nacionalnosti je druga osoba hrvatske nacionalnosti prijetila smrću. Majci žrtve osoba je prijetila protjerivanjem iz zemlje. Do incidenta je došlo nakon što je počiniteljeva stoka počela lutati bez nadzora po poljoprivrednim površinama žrtve. Počinitelj je osim žrtvi, prijetio i drugim osobama koje žive u obližnjem ruralnom području te je oštećivao njihovu imovinu.*

3 *69-godišnja Srпкиnja koja živi sama osjećala se ugroženo kada su nepoznate osobe noću više puta udarale u prozore i oluke njene kuće. Incident se dogodio istog dana kada je njezina plantaža badema uništena otrovnom kemikalijom.*

4 *Povratnika iz Srbije susjed je vrijeđanje i prijetio mu smrću. Prije incidenta, počinitelj je koristio zemljište žrtve unatoč tome što je ono bilo označeno kao privatno vlasništvo.*

5 *Skupina nogometnih navijača na internet je postavila sadržaj koji je uključivao izloženi transparent s nacionalističkim, antisrpskim sadržajem i prijetnjama silovanjem i smrću srpskoj zajednici.*

6 *Zid uz dječje igralište vandaliziran je s grafitima koji pozivaju*

na istrebljenje Srba, uz nacrtane nacističke simbole. Ovo je bio treći incident javnog poticanja na nasilje nad Srbima tijekom četiri dana.

- 7** *Zid na javnoj površini vandaliziran je antisrpskim grafitima koji potiču na nasilje. Incident se dogodio dan nakon što su nogometni navijači iz istog grada nosili transparent koji potiče na seksualno nasilje nad srpskim ženama i djecom.*
- 8** *Nogometni navijači nosili su transparent čiji je sadržaj poticao na seksualno nasilje nad srpskim ženama i djecom, te su skandirali huškačke pozive na nasilje nad Srbima.*
- 9** *Osobi je izgreban automobil sa srpskim tablicama, a ispod brisača ostavljene su dvije poruke s antisrpskim uvredama i prijetnjama.*
- 10** *Srbina je napala skupina nogometnih navijača, ali je uspio pobjeći. Žrtva je ranije bila napadnuta u više navrata. Ovo je bio jedan u nizu napada nogometnih navijača na tom području usmjerenih na Srbe.*

Jedan zabilježeni slučaj nasilnog napada na temelju predrasuda prema

Romima odnosi se na incident kada je muškarac zaprijetio smrću Romkinji iz istog sela. Počinitelj je također pucao na njezinu djecu.

Antisemitski napad na imovinu odnosi se na incident u kojem je uklonjena i uništena spomen ploča istaknutom židovskom partizanu.

Predrasude prema kršćanima koje su zabilježili OIDAC⁴ i Sveta Stolica uključuju dva napada na imovinu Katoličke crkve i jednu prijetnju većinskoj katoličkoj zajednici putem objave na društvenim mrežama koja je pozivala na paljenje katoličkih crkava.

Zabilježen je i jedan nasilni napad na osobu s invaliditetom. Mladića s invaliditetom teško su pretukla dvojica muškaraca koji su ga također pokušali opljačkati. Jedan od počinitelja je snimio incident i objavio video na društvenim mrežama.

Na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta zabilježeno je sedam slučajeva nasilnih napada na osobe:

- 1** *Fizički je napadnut dječak s čarapama duginih boja i šminkom na licu te je izvrnut homofobnim uvredama, a dvojica napadača su mu oduzela čarape. Žrtva je zadobila lakše tjelesne*

ozljede te joj je bila potrebna liječnička pomoć.

- 2** *Dvije žene i još nekoliko putnika u autobusu napadač je vrijeđao homofobnim, transfobnim i antisrpskim uvredama i prijetio nasiljem. Na jednu od žrtava napadač je pljunuo. Počinitelj je proglašen krivim za zločin iz mržnje.*
- 3** *Gej muškarca je susjed udario loptom po glavi zbog njegove seksualne orijentacije.*
- 4** *Gej muškarca su napadači bacili na zemlju i pretukla ga. Dvojica napadača su nosili rukavice i bili su naoružani palicama u parku kojeg posjećuju gejevi. Slični incidenti usmjereni na gej muškarce dogodili su se i ranije na istom području.*
- 5** *Dvojica gej muškarca fizički su napadnuta i polivena zapaljivom tekućinom.*
- 6** *Tinejdžerku lezbijku silovao je vršnjak zbog njezine seksualne orijentacije.*
- 7** *Gej muškarac je zapaljen u parku u kasnim večernjim satima. Napadači s medicinskim maskama su mu na prsa bacili molotovljev koktel. Prethodno*

su ispitivali žrtvu iz kojih razloga boravi u parku. Žrtvi su dijagnosticirane opekline drugog stupnja te joj je bila potrebna medicinska pomoć. Policija je otvorila istragu o potencijalnom zločinu iz mržnje.

Dva slučaja uključuju napade na imovinu na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta:

- 1** *Uklonjena je i zapaljena zastava duginih boja koja je bila izvješena u blizini željezničke stanice. Počinitelj je snimio incident i objavio video na vlastitom profilu na društvenim mrežama.*
- 2** *Zastava duginih boja koja je bila izvješena povodom održavanja povorke ponosa u centru grada je skinuta i razderana. Ovo je bio jedan od pet sličnih incidenata sa zastavama duginih boja na tom području.*

Zabilježena je i jedna prijetnja. Prozori zgrade gradske vijećnice na kojima su bili plakati kampanje podizanja svijesti o pravima LGBTI osoba su išarani homofobnim grafitima koji pozivaju na nasilje.

Pregled presuda Europskog suda za ljudska prava vezanih za zločine iz mržnje

Presude Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) imaju ključnu ulogu u poštivanju prava pojedinaca kada države članice ne ispune svoje obveze prema Europskoj konvenciji o ljudskim pravima (Konvencija). Presude ESLJP-a predstavljaju relevantan prikaz onoga što predstavlja kršenje ljudskih prava kako bi se spriječile povrede drugih pojedinaca u budućnosti. Stoga je važno ne samo prepoznati kršenje, već poduzeti sve potrebne korake kako bi se takva ili slična kršenja spriječila u budućnosti. Kako bi to učinila, svaka država članica Vijeća Europe ima zakonsku obvezu u potpunosti provoditi presude ESLJP-a. Izvršenje presuda složen je proces koji od tužene države zahtijeva da identificira uzrok kršenja, otkrije mjere potrebne za otklanjanje povrede konkretnog podnositelja zahtjeva i sprječavanje istih ili sličnih povreda u budućnosti. Za određenu državu to može značiti promjenu zakona, prakse i politike kako bi se spriječila takva buduća kršenja.

Zamjenici ministara prepoznali su da bi nevladine organizacije (NVO) mogle imati ključnu ulogu u skretanju pozornosti na nepoštivanje vlasti u ispunjavanju njihovih obveza izvješćivanja te da se 'inicijative, ideje i sugestije koje proizlaze iz civilnog društva mogu smatrati istinskim izrazom osoba koje žive u državama članicama Vijeća Europe'. Stoga je 2006. Poslovnik o radu Odbora ministara utvrdio mogućnost da nevladine organizacije dostave priopćenja iz pravila 9. kako bi pomogle u procesu izvršenja, odnosno doprinijele potpunij i učinkovitij provedbi presuda ESLJP-a.

Prema najnovijim brojkama, ukupan broj hrvatskih predmeta koji još nisu izneseni pred Odborom ministara iznosio je 84⁶, od kojih je 28 klasificirano kao 'vodeći' predmeti. 'Vodeći' predmeti ukazuju na širi problem koji zahtijeva donošenje općih mjera kako bi se izbjeglo ponavljanje povrede koju je utvrdio Sud. Drugim riječima: u Hrvatskoj postoji 28 problema vezanih za ljudska prava koje razmatra Odbor ministara, a koji dovode do novih strukturnih i sustavnih problema.

U četiri slučaja vezana za zločine iz mržnje (Đorđević protiv Hrvatske, Šečić protiv Hrvatske, Škorjanec protiv Hrvatske i Sabalić protiv Hrvatske) ESLJP je utvrdio da je došlo do povrede aspekta postupka članka 3. u vezi s člankom 14. Konvencije, osim u predmetu Đorđević gdje je došlo do povrede aspekta postupka članaka 3. i 8. Konvencije. Što se tiče pritužbe podnositelja zahtjeva u predmetu Đorđević prema članku 14. Konvencije, tužba podnositelja zahtjeva je odbačena u tom aspektu jer nisu iscrpljena raspoloživa

unutarnja pravna sredstva. U ovom trenutku, od ukupno četiri predmeta protiv Hrvatske koji se odnose na zločin iz mržnje, dva su klasificirana kao vodeći (Šečić i Đorđević), međutim nadzor u predmetu Đorđević je prekinut. Trenutno su tri predmeta u tijeku pred ESLJP-om (Šečić, Škorjanec i Sabalić), dok su dva (Beus protiv Hrvatske, br. 16943/17, Viktor Zantila i Goran Koletić protiv Hrvatske, br. 63344/17) 'u razgovorima' pred ESLJP-om.

U nastavku su analizirana tri najistaknutija slučaja vezana za zločine iz mržnje.

Slučaj Sabalić ⁷

Podnositeljica zahtjeva je 2010. godine fizički napadnuta u noćnom klubu nakon što je napadač počeo koketirati s njom i nakon što ga je podnositeljica odbila rekavši da ima djevojku. Uhvatio ju je objema rukama, bacio uza zid, a zatim je počeo udarati šakama po cijelom tijelu. Nakon toga ju je oborio na tlo i u isto vrijeme udario nogom uzvikujući: 'Lezbijko!', 'Sve vas treba ubiti!', 'Jeb... ću te curo!'. Podnositeljica zahtjeva je zadobila kontuziju na glavi, hematoma na čelu, ogrebotine na licu, čelu i području oko usana, trzajnu ozljedu vrata, kontuziju prsnog koša i ogrebotine na dlanovima i koljenima. Ozljede su ocijenjene kao lakše tjelesne ozljede. Policija je ustanovila prekršaje zbog narušavanja javnog reda i mira i kaznila ga sa 300 kuna (približno 40 eura).

Podnositeljica zahtjeva podnijela je Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu kaznenu prijavu tvrdeći da je bila žrtva nasilnog zločina iz mržnje. Vlasti su odbacile njezin zahtjev za tužbu s obrazloženjem da je napadač već bio procesuiran u postupku za prekršaje i da bi njegov kazneno progon bio u suprotnosti s načelom ne bis in idem.

Sud je naglasio da su se domaće vlasti suočile s prima facie pokazateljima nasilja motiviranim ili barem pod utjecajem seksualne orijentacije podnositeljice zahtjeva koji su nalagali učinkovitu primjenu domaćih kaznenopravnih mehanizama koji mogu razjasniti mogući motiv mržnje (§ 105). Međutim, u postupku za prekršaje nije se ni na koji način osvrnulo na element zločina iz mržnje na fizički napad na podnositeljicu zahtjeva, niti je napadač optužen ili osuđen za bilo kakve optužbe u vezi s nasiljem motiviranim diskriminacijom (§108). Stoga je Sud zaključio da su pokrenuvši nedjelotvorne prekršajne postupke i kao rezultat toga pogrešno prekinuvši kazneni postupak iz formalnih razloga, domaće vlasti propustile na odgovarajući i učinkovit način postupiti prema Konvenciji o nasilnom napadu na podnositeljicu zahtjeva po svojoj seksualnoj orijentaciji (§115). U skladu s tim, došlo je do povrede članka 3. pod aspektom proces u vezi s člankom 14. Konvencije.

Za slučaj Sabalić se još uvijek čeka da bude označen kao 'vodeći' ili 'ponavljajući' predmet pred Odjelom za izvršenje presuda ESLJP-a.

Slučaj Sečić ⁸

G. Šemso Sečić je 1999. godine, zajedno s još nekoliko pojedinaca, priku-

pljao stari metal u jednoj zagrebačkoj ulici. Dva nepoznata muškarca prišla su grupi i napala podnositelja zahtjeva drvenim daskama uzvikujući rasne uvrede. Podnositelj zahtjeva odveden je u obližnju bolnicu gdje su liječnici ustanovili da mu kosti nisu slomljene, pa su podnositelja zahtjeva poslali kući sa lijekovima protiv bolova. Međutim, tijekom noći, podnositelj zahtjeva osjetio je jake bolove, a sljedećeg dana otišao je u drugu bolnicu gdje je utvrđeno da je zadobio veći prijelom rebara. Kao rezultat incidenta, g. Šečić je patio od posttraumatskog stresnog sindroma koji karakteriziraju depresija, anksioznost, napadi panike, strah za vlastitu sigurnost i sigurnost svoje obitelji, noćne more te podvrgnut je psihijatrijskom liječenju.

Policija je zaključila da su napad počinili članovi skupine 'skinheads', za koje se znalo da su već sudjelovali u sličnim incidentima u prošlosti. Međutim, policija nije uspjela ispitati članove skupine niti istražiti bilo kakve druge vjerodostojne tragove. Štoviše, Hrvatska radiotelevizija (HRT) emitirala je program u kojem je intervjuiran mladi skinhead, objašnjavajući svoje razloge za napad na romsku populaciju u Zagrebu, a u kojem je implicitno spomenuo incident s podnositeljem zahtjeva. Policija nije poduzela odgovarajuće pravne mjere koje bi zahtijevale da novinar identificira intervjuiranu stranu.

Na temelju toga, Europski sud za ljudska prava utvrdio je nekoliko nedostataka u postupanju policije i državnog odvjetništva u vezi s istragom napada. Naime, istraga je trajala više od sedam godina bez podizanja optužnice. Nadalje, policija nije uspjela razgovarati s pojedincima koji pripadaju skinheadsim, dok je osoba koju je identificirao očevidac isključena kao osumnjičena bez ikakvog ispitivanja. Konačno, policija nije tražila sudski nalog kojim bi se novinar natjerao da otkrije svoj izvor unatoč takvoj mogućnosti koja postoji prema državnom zakonodavstvu⁹.

Sud je u svojoj presudi naglasio da državna tijela imaju dodatnu dužnost poduzeti sve razumne korake kako bi razotkrila svaki rasistički motiv i utvrdila jesu li etnička mržnja ili predrasude mogle odigrati ulogu u tom događaju (§ 66). To nisu učinili iako su sumnjali da napadači podnositelja zahtjeva pripadaju skupini skinheads a koja po svojoj prirodi upravlja ekstremističkom i rasističkom ideologijom. Sud smatra neprihvatljivim da, budući da je svjesna da je sporni događaj najvjerojatnije izazvan etničkom mržnjom, policija dopustila da istraga traje više od sedam godina bez poduzimanja bilo kakvih ozbiljnih radnji s ciljem identifikacije ili kaznenog progona počinitelja (§ 68-69). Stoga je država propustila svoju obvezu poduzeti razumne korake kako bi istražila rasističku motivaciju u ovom predmetu te je utvrdila kršenje članka 14. u vezi s člankom 3. Konvencije.

Slučaj Škorjanec¹⁰

Podnositeljica zahtjeva, gđa Škorjanec, bila je 2013. godine na sajmu sa svojim partnerom romskog podrijetla kada su neki prolaznici počeli upućivati razne rasne uvrede podnositeljčinom partneru na temelju njegovog romskog podrijetla, poput: 'Treba vas istrijebiti, jeb.. ti cigansku mater'.

Spomenuta dva muškarca su zatim počela ganjati partnera podnositeljice zahtjeva te su ga naposljetku uhvatili i pretukli. Gđa Škorjanec pokušala je prići svom partneru i pomoći mu, no jedan od napadača gurnuo ju je na tlo i udario je nogom u glavu.

Dvojica muškaraca procesuirani su i osuđeni za zločin iz mržnje počinjen prema partneru podnositeljice zahtjeva pod optužbom da su ozbiljno prijetili njezinu partneru i nanijeli mu tjelesne ozljede. Međutim, muškarci nisu optuženi za počinjenje rasno motiviranog zločina nad gđom Škorjanec. U tom se postupku podnositeljica zahtjeva smatrala samo svjedokinjom, a ne i žrtvom. Ona i njezin partner podnijeli su kaznenu prijavu tvrdeći da je i ona žrtva zločina iz mržnje. Međutim, državno odvjetništvo odbacilo je podnositeljčinu kaznenu prijavu navodeći kako nema naznaka da su napadači gđi Škorjanec nanijeli ozljede zbog mržnje prema Romima, jer ona nije romskog podrijetla.

Gđa Škorjanec žalila se na propust da se njeni napadači procesuiraju zbog zločina iz mržnje protiv nje. Pozvala se na članke 3., 8. i 14. Konvencije. Posebno se žalila da su domaći zakoni i praksa nedostatni jer ne pružaju zaštitu od diskriminatornog nasilja za pojedince koji su bili žrtve zbog povezanosti s drugom osobom. Vlada je s druge strane tvrdila da je podnositeljica zahtjeva bila kolateralna žrtva te da je napadnuta tek nakon što je pokušala pomoći svom partneru.

U dotičnoj se presudi Sud pozvao na svoju prethodnu sudsku praksu u kojoj je ponovio da su, kada istražuju nasilne incidente izazvane sumnjivim rasističkim stavovima, državna tijela dužna poduzeti sve razumne radnje kako bi utvrdila postoje li rasistički motivi i utvrdila postoje li osjećaji mržnje ili predrasude na temelju etničkog podrijetla neke osobe koji bi igrali ulogu u događajima (§53). Sud je naglasio da djela koja se temelje isključivo na obilježjima žrtve nisu jedina koja se mogu klasificirati kao zločini iz mržnje. Sud smatra da počinitelji mogu imati mješovite motive na koje u istoj mjeri ili više mogu utjecati situacijski čimbenici, kao i njihov pristrani stavovi prema skupini kojoj žrtva pripada (§ 55). S obzirom na to da je često izuzetno teško dokazati rasistički motiv, obveza tužene države je poduzeti sve razumne mjere kako bi se otkrili svi mogući rasistički motivi. Štoviše, ova se obveza ne odnosi samo na djela nasilja koja se temelje na stvarnom ili pretpostavljenom osobnom statusu ili karakteristikama žrtve, već i na djela nasilja zasnovana na stvarnom ili pretpostavljenom udruženju ili povezanosti žrtve s drugom osobom koja stvarno ili pretpostavljeno posjeduje određeni status ili zaštićeno obilježje (§56).

Sud je istaknuo da hrvatski pravni sustav nudi dovoljnu zaštitu žrtvama zločina iz mržnje, a da ne zahtijeva od žrtve da bude osoba sa zaštićenim obilježjima (§61-62). Međutim, tijela kaznenog progona fokusirali su svoju istragu samo na element zločina iz mržnje nasilnog napada na podnositeljčinog partnera. Nisu proveli temeljitu istragu o povezanosti podrijetla

partnera podnositeljice zahtjeva i rasističkog motiva napada na njih (§ 67). Sud dalje ističe da je inzistiranje tužiteljskih tijela na činjenici da sama podnositeljica zahtjeva nije romskog podrijetla i njihov propust da identificiraju jesu li napadači smatrali da je romskog podrijetla, kao i to što nisu uzeli u obzir i uspostaviti vezu između rasističkog motiva napada i povezanosti podnositeljice zahtjeva s partnerom, rezultiralo pogrešnom procjenom okolnosti slučaja. Stoga je Sud zaključio da je došlo do povrede članka 3. prema njegovu aspektu procesa u vezi s člankom 14. Konvencije.

Vlada je u svom Izvješću od 29. prosinca 2017. za slučaj Šečić i Škorjanec uvela niz zakonodavnih institucionalnih mjera i mjera za podizanje svijesti. Konkretno, Kazneni zakon je izmijenjen 2006. i zločin iz mržnje uveden je kao zasebno kazneno djelo (kada su se dogodili napadi na Šečića, zločini iz mržnje procesuirani su u općem kontekstu kriminalističke istrage). Nadalje, Zakon o kaznenom postupku izmijenjen je kako bi se poboljšala učinkovitost kaznenog postupka, posebice učinkovitost istražnih faza, kao i status žrtava kaznenih djela tijekom kaznenog postupka (pravo žrtava na pristup informacijama, pravo žrtava na odštetu, pravo žrtava na prigovor i preuzimanje kaznenog progona od državnog odvjetnika). Dodatno, uveden je novi Zakon o policiji koji propisuje pravni lijek protiv policijskih radnji i propusta u vršenju službe. Osnovane su specijalizirane jedinice za rješavanje slučajeva zločina iz mržnje.¹¹ 2011. godine stupio je na snagu Protokol o postupanju u slučajevima zločina iz mržnje kojim su postavljene jasne smjernice za postupanje u takvim slučajevima. Protokol uređuje evidentiranje slučajeva zločina iz mržnje od strane policije, državnog odvjetništva i pravosuđa i zahtijeva od vlasti prikupljanje službene evidencije o incidentima zločina iz mržnje. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina osnovan je kao žarišna točka za prikupljanje, integraciju i širenje podataka o zločinima iz mržnje.

Iako je došlo do brojnih zakonodavnih promjena u hrvatskom pravnom sustavu i unatoč postignutom napretku, još uvijek postoje neka pitanja koja izazivaju zabrinutost zbog čega je Kuća ljudskih prava Zagreb zajedno s Centrom za mirovne studije u listopadu 2019. podnijela pravilo 9.2. Priopćenja Odjelu za izvršenje presuda Europskog suda za ljudska prava (DEJ).

OCD-i su u svom pravilu 9.2. Priopćenje od vlade tražili da izradi i provede novi sveobuhvatni plan čiji je cilj osigurati da svi elementi sustava kaznenog pravosuđa prepoznaju, pravilno klasificiraju i s odgovarajućom ozbiljnošću tretiraju zločine motivirane pristranošću. Posebno su naglasili da policija, državna odvjetništva i sudovi i dalje imaju problema u identificiranju zločina iz mržnje i primjeni zakona. Glavni problem je što gore spomenuta tijela ne identificiraju motiv mržnje kao temelj za učinkovitu istragu, što je također navedeno u izvješću petog ciklusa praćenja za Hrvatsku od strane Europske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI). Drugi je problem neodgovarajuće kazneno gonjenje; nasilje iz mržnje procesuirano se kao prekršaj, a ne kao kazneno djelo, vjerojatno s namjerom postizanja bržeg progona¹². Prema empirijskom istraživanju provedenom u Hrvatskoj o slučajevima

zločina iz mržnje počinjenima od 2013. do 2018. godine, nepriznavanje zločina motiviranih pristranošću prvenstveno od strane policije, ali i državnog odvjetništva i prekršajnog suda, rezultiralo je kaznenim progonom zbog prekršaja umjesto kaznenog djela. Najočitiiji primjer je primjena načela *ne bis in idem* koje je dovelo do odbijanja kaznenih prijava¹³.

Također, nedovoljno prijavljivanje zločina iz mržnje i dalje predstavlja ozbiljan problem. Vlada i drugi visoki dužnosnici nedovoljno jasno ne osuđuju takvo nasilje te ga banaliziraju.

Iako Hrvatska ima Radnu skupinu za praćenje slučajeva zločina iz mržnje, statistika o zločinima iz mržnje, uključujući prekršaje iz zločina iz mržnje, nije objavljena u odgovarajućem obliku koji može poslužiti za daljnju smislenu analizu ove vrste nasilja. Na službenim stranicama dostupne su samo brojke. Ne postoje raščlanjeni podaci koji pokazuju zločine iz mržnje prema različitim osnovama pristranosti¹⁴. Prema podacima, u 2020. godini bilo je 90 slučajeva kaznenih djela i prekršaja iz mržnje, što je značajno povećanje u odnosu na 48 slučajeva iz 2019. Budući da službena statistika izvješćuje samo o ukupnom broju slučajeva, nije moguće razlučiti društvene skupine kojoj pripadaju žrtve ovih zločina iz mržnje. Zbog ove greške, odnosno prvenstveno zbog neobjavljivanja izdvojenih podataka o zločinima iz mržnje, nije moguće pratiti je li došlo do porasta nasilja iz mržnje ili kaznenih i prekršajnih djela na nacionalnoj ili etničkoj osnovi, što pak otežava donošenje zakona u svrhu borbe protiv takvih djela¹⁵.

Edukacija policijskih službenika na području zločina iz mržnje uglavnom se provodi kao rezultat dugotrajne suradnje između organizacija civilnog društva i policijske akademije. Iako je ovo primjer dobre međusektorske suradnje, rasprostranjenost diskriminirajućih stavova i predrasuda ukazuje na potrebu kontinuiranog i sustavnog provođenja obrazovanja, uključujući sve sudionike koji dolaze u kontakt sa žrtvama zločina iz mržnje¹⁶.

Radna skupina za praćenje slučajeva zločina iz mržnje predložila je izmjene Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje¹⁷ koji je stupio na snagu u travnju 2021. Promjene su donijele nove i detaljne pokazatelje za istragu motiva pristranosti.

S obzirom na ove tri presude, Sud je jasno pojasnio pozitivne obveze država članica u procjeni zločina iz mržnje i da djela koja se temelje samo na obilježjima žrtve nisu jedina koja se mogu klasificirati kao zločini iz mržnje. Štoviše, počinitelji mogu imati mješovite motive, stoga pozadina žrtve nije bitna. Stvarne ili percipirane karakteristike žrtve ili povezanost s drugom osobom koja stvarno ili pretpostavljeno posjeduje određeni status ili zaštićenu karakteristiku povećava dužnost učinkovitog istraživanja i procesuiranja mogućih motiva pristranosti.

- 1 OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR)
- 2 Kazneni zakon je dostupan na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_11_125_2498.html
- 3 Protokol o postupanju u slučaju zločina iz mržnje dostupan je na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_04_43_841.html.
- 4 OIAC – Observatory on intolerance and discrimination against Christians in Europe. Observatorij za praćenje netolerancije i diskriminacije protiv kršćana u Europi.
- 5 Rezolucija CM/Res (2016) 3, Status sudjelovanja međunarodnih nevladinih organizacija pri Vijeću Europe (Usvojio Odbor ministara 6. srpnja 2016. na 1262. sastanku zamjenika ministara) poveznica dostupna na: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjektID=090000168068824c
- 6 HUDOC.EXEC, Odjel za izvršenje presuda ECHR -a, Hrvatska, Predmeti u tijeku, poveznica dostupna na: [https://hudoc.exec.coe.int/eng#{"EXECDocumentTypeCollection":\["CEC"\],"EXECLanguage":\["ENG"\],"EXECState":\["HRV"\],"EXECIsClosed":\["False"\]}](https://hudoc.exec.coe.int/eng#{)
- 7 Sabalić protiv Hrvatske, Europski sud za ljudska prava, zahtjev br.: 50231/13, 14. siječnja 2017., poveznica dostupna na: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207360>
- 8 Šečić protiv Hrvatske, zahtjev br.: 40116/02, Europski sud za ljudska prava, 31. svibnja 2007., poveznica dostupna na: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-80711>
- 9 Vlada Republike Hrvatske, Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava, Izvješće o djelovanju, skupina Šečić protiv Hrvatske, zahtjev br.: 40116/02, 29. prosinca 2017., stavak 3-4, poveznica dostupna na: [http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD\(2018\)16E](http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD(2018)16E)
- 10 Škorjanec protiv Hrvatske, Europski sud za ljudska prava, zahtjev br.: 25536/14, 28. ožujka 2017., poveznica dostupna na: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-172327>
- 11 Vlada Republike Hrvatske, Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava, Izvješće o djelovanju, skupina Šečić protiv Hrvatske, zahtjev br.: 40116/02, 29. prosinca 2017., poveznica dostupna na: [http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD\(2019\)1230E](http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD(2019)1230E)
- 12 Pravilo 9.2. Priopćenje koje se odnosi na skupinu predmeta Šečić protiv Hrvatske br. 40116/02, Kuća ljudskih prava Zagreb i Centar za mirovne studije, 11. listopada 2019., poveznica dostupna na: [http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD\(2019\)1230E](http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD(2019)1230E)
- 13 Maja Munivrana Vajda, Ines Sučić, Ivana Eterović, Aleksandar Maršavelski, Empirijska studija - Zločin iz mržnje u Hrvatskoj – Empirijsko istraživanje slučajeva od 2013. do 2018., stranica 86, poveznica dostupna na: http://www.hpc.hr/wp-content/uploads/2020/10/ZiM_izvjesce.pdf
- 14 Pravilo 9.2. Priopćenje koje se odnosi na skupinu predmeta Šečić protiv Hrvatske br. 40116/02, Kuća ljudskih prava Zagreb i Centar za mirovne studije, 11. listopada 2019., poveznica dostupna na: [http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD\(2019\)1230E](http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD(2019)1230E)
- 15 Kuća ljudskih prava Zagreb, Pregled za 2020., stavak 377., poveznica dostupna na: https://www.kucaljudskihprava.hr/wp-content/uploads/2021/04/KLJP_Gl2020_PRIP_web_26.4..pdf
- 16 Pravilo 9.2. Priopćenje koje se odnosi na skupinu predmeta Šečić protiv Hrvatske br. 40116/02, Kuća ljudskih prava Zagreb i Centar za mirovne studije, 11. listopada 2019., poveznica dostupna na: [http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD\(2019\)1230E](http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=DH-DD(2019)1230E)
- 17 Protokol o postupanju u slučaju zločina iz mržnje, NN 43/21, 23. travnja 2021., poveznica dostupna na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_04_43_841.html

FACTS ██████████ TIEDOLLA ██████████ FAKTA ██████████ ČINJENICE ██████████
AGAINST ██████████ VIHAA ██████████ MOT ██████████ PROTIV ██████████
HATE ██████████ VASTAAN ██████████ HAT ██████████ MRŽNJE ██████████